

Credit Quarterly

Q1 - 2023

Christian Aandalen, daglig leder Fair Group AS og Per Sigurd Fjærestad, daglig leder - Creditsafe Norway AS

Sterk vekst i både mislighold og konkurser

Årets tre første måneder ble tøffe for norske husholdninger og bedrifter. Både mislighold og konkurser stiger, og det er ingen grunn til å forvente at det vil avta i tiden som kommer. Forbruksfesten går ufortrødent videre, reiseselskapene melder om nye rekorder og Gjeldsregisteret forteller om voldsom vekst i usikret kreditt. Vi går inn for hard landing!

Om Fair Group

Fair Group jobber for å fornye og forbedre betalingsbransjen. Vi hjelper selskaper med å få betalt på en enkel og rimelig måte, ved hjelp av fornuftige og rettfærdige løsninger som ivaretar gode kundeforhold og minimerer belastningen på sluttkunden. Vår modell sørger for at selskaper får raskere betaling, og at sluttkunde må betale mindre. Alle våre tjenester støttes av en moderne og markedsledende teknologisk plattform. Denne plattformen gjør at vi kan skreddersy en brukervennlig og kostnadseffektiv løsning, basert på ditt foretaks spesifikke behov og ønsker. Fair leverer god kundebehandling, bedre likviditet, lavere kundefrafall, høyere betalingsgrad og stor fleksibilitet.

Om Creditsafe Norway

Creditsafe Norway er en del av det ekspansive konsernet Creditsafe Group, som leverer kreditt- og foretaksinformasjon over hele verden. Hvert sekund hentes over 60 opplysninger fra våre databaser, og vi har verdens største kombinerte foretaksdatabase med informasjon om 365 millioner foretak. Creditsafe har i dag over 100 000 kunder og jobber fra 25 internasjonale kontor i Europa, USA og Asia. Som kunde kan du være trygg på at vi alltid arbeider med å gjøre mer informasjon tilgjengelig i våre databaser.

Husholdningene har over lengre tid fått økte kostnader gjennom hyppige renteøkninger, dyr energi, høy inflasjon og i det siste en kraftig økning i kommunale avgifter. Dette er en giftig cocktail som har ført til høyere mislighold, spesielt på mindre krav. Dette misligholdet vil fortsette å stige, og forplante seg til større og mer komplekse krav.

Fremdeles handler nordmenn over evne, men vi forventer en gradvis reduksjon i forbruket gjennom neste kvartal. Når forbruket går ned påvirker dette bedriftene negativt, og vil til syvende og sist føre til flere konkurser. Marsmåned gav oss nye konkursrekorder, og hadde flest konkurser siden 2009. Det er få lysglimt å spore, og vi forventer ytterligere vekst i konkursene.

I denne utgaven av Credit Quarterly bruker vi mye spalteplass for å oppdatere om utviklingen vi ser, og hvordan vi tror det vil utvikle seg. Som vanlig gir vi deg informasjon om hvordan utviklingen har vært innenfor konkurser og mislighold. Vi ser på trekk fra andre land, og titter på hvordan man kan forberede seg på dårligere tider. Jan Ludvig Andreassen fra Eika Gruppen kommer med tips til kredittfolket og David Walters, Chief Data Officer i Creditsafe Group, sier noe om utviklingen utenfor Norges grenser.

Håper du setter pris på rapporten!

– Det blir en negativ spiral

Økte kostnader gir privatpersoner mindre å rutte med. Dermed kan de heller ikke hjelpe bedriftene som er avhengig av økt forbruk for å unngå konkurs.

Om man ser på det store bildet klarer norsk økonomi seg totalt sett bra. Vi har kommet oss helskinnet gjennom en global pandemi, og vi holder hodet over vann på tross av energikrise og krig i Europa. Ifølge SSBs seneste rapport er den økonomiske utviklingen nå endelig ved et vendepunkt.

For den gjennomsnittlige nordmann kan det riktignok være vanskelig å se dette store bildet. Ofte står hverdagen i veien – en hverdag preget av høyere renter, økte priser på alt fra matvarer til strøm og økt inflasjon som gjør at man får lavere kjøpekraft, og mindre igjen for hver krone man bruker.

Nå øker alt vi ikke vil skal øke. Flere selskaper går konkurs, flere personer mister jobben, flere har økt forbruksgjeld, flere saker går til inkasso og flere må selge bilen sin fordi de sliter med å betale regningene sine.

– Den generelle makroen i norsk økonomi gir folk mindre å rutte med. Svekket kjøpekraft gjør at forbrukerne ikke kan redde selskaper fra å gå konkurs gjennom økt forbruk, og konkursene fører til at flere mister jobben og kjøpekraften svekkes ytterligere. Da får flere betalingsproblemer, og antallet inkassosaker øker. Det blir en negativ spiral, sier Christian Aandalen, CEO i Fair Group.

Konsekvensen av økonomisk stillstand

– Med såpass mange ulike politiske og økonomiske faktorer som påvirker hverandre, og utviklingen videre, er det lett å gå seg litt vill i hva som faktisk påvirker hva. Det ser man også på sprikende rapporter fra økonomer og andre eksperter. Mens noen mener vi er på vei inn i en resesjon, mener andre at vi er på vei ut.

– Det er et minefelt å mene for mye om makroøkonomiske forhold, men det som er sikkert er at det var en stillstand i økonomien under pandemien, og at vi i tiden etter korona gikk inn i en svært urolig tid som få av oss hadde forutsett, sier Per Fjærestad, Country Manager i Creditsafe Norway.

– Konkursbølgen vi ser nå kommer som en reaksjon på, og en konsekvens av, en lengre periode med økonomiske utfordringer, i kombinasjon med økt inflasjon og høyere kostnader for bedriftene.

– Må fremdeles forvente tøffe tider

Til tross for at de nåværende prognosene tilsier at norsk økonomi er i ferd med å stabilisere seg, tror Aandalen og Fjærestad begge at vi fremdeles må forvente at det for mange blir tøffe tider en god stund fremover.

– Det forventes at inflasjonen vil gå noe ned, men samtidig vil arbeidsledigheten øke noe. Da er det naturligvis langt fra positivt å miste jobben fordi selskapet du jobber i går konkurs. Tidligere kunne man sannsynligvis ha funnet seg en ny jobb et annet sted, men det er på ingen måte noen selvfølge nå når arbeidsledigheten er stigende, poengterer Fjærestad.

– Det store spørsmålet nå er hvorvidt vi vil få økt kjøpekraft etter årets lønnsoppgjør. Det vil selvsagt ha stor påvirkning på folks økonomi, men vi vet ennå ikke hvordan forhandlingene vil slå ut, påpeker Aandalen.

Hvordan vi kan bryte den negative spiralen ønsker hverken Aandalen eller Fjærestad å si for mye om. De forholder seg i stedet til sine respektive fagfelt.

– Det er helt klart en økt risiko ute i markedet, og slik situasjonen er nå er det svært viktig at alle selskaper har god kontroll på kreditt og kredittbeholdninger. Vi som gir kreditt og lån har også et ansvar for å forhindre at dette går helt av skafottet, avslutter Fjærestad.

Hva kredittfolket kan lære av spill

Jan Ludvig Andreassen, sjeføkonom i Eika Gruppen

Av Jan Ludvig Andreassen, Eika Gruppen

Nobelprisvinner Robert Schiller ynder å si at det er tre måter å lage prognoser på:

- Ved hjelp av avanserte matematiske modeller, av typen som Statistisk sentralbyrå og Norges Bank bruker
- Ved hjelp av historiefortelling fra folk som meg: Putin gjorde slik og sånn, noe som måtte få dramatiske konsekvenser, og nettopp derfor måtte dette skje
- Ha'kke peiling!

Hvorpå Schiller sier noe utrolig interessant: "Unge professorer på mitt universitet, Yale, tyr til den siste metode. Dette er professorer i økonomi som har sett seg lei på at de mest ansette og velbegrunnede prognoser gjentatte ganger slår fullstendig feil."

Første gang jeg tok denne tilnærmingen til prognosearbeid i risikodiskusjoner var i 2019. Få måneder senere, slo koronapandemien inn over verden. Oljeprisen var en tid kraftig negativ. Ingen hadde forutsett noe slikt, bare få måneder og uker i forveien.

I 2022 fikk vi helt uventet en russisk invasjon av Ukraina, med tilhørende skyttergravskrig à la første verdenskrig. I skrivende stund står vi foran den største tankskrigen i Europa siden andre verdenskrig. Hvem kunne ha spådd noe slikt? Mest urovekkende for oss bankfolk er imidlertid at tre amerikanske banker av ikke ubetydelig størrelse nylig har gått overende. En onsdagskveld satt jeg godt forspent i TV-stolen med noe godt i glasset, mens den amerikanske sentralbanksjefen avga vitnemål for den amerikanske Kongressen. Du vet, det var de sedvanlige forsikringene om hvor sunn og sterk amerikansk økonomi var. Kanskje var det behov for flere renteløft i nær fremtid? Bankenes ve og vel ble ikke nevnt med annet enn noen beroligende ord i forbifarten.

Everything is Hunky Dory.

Dagen derpå ble det meldt om at en bank jeg aldri hadde hørt om, Silicon Valley Bank (SVB), hadde finansielle vansker. En bank med om lag 2.500 milliarder kroner under forvaltning, og kontorer i London, Tel Aviv og Stockholm. Fredag ettermiddag var jeg nok en gang forskanset i TV-stolen, da meldingen om at SVB var stengt ned flimret over TV-skjermen. I vår tid kan en bank få ryktet sitt ødelagt i sosiale medier i løpet av en dag eller to. Flukten av kritiske innskudd deretter tar bare noen tastetrykk.

Alle disse tre begivenhetene – korona, krig og bankkollaps – kom helt uventet. Ut av det blå. Derfor er det kanskje ikke så dumt å ta Schillers tredje vei: Fremtiden er vanskelig å spå.

Det at verden er uforutsigbar gjør at man må behandle sine prognoser på en litt mer sofistikert måte enn før. Vi ville miste forstanden hvis vi sa at absolutt alt var mulig. Scenarier som at UFO-er kommer og henter barna mine i morgen må alle kunne utelukkes.

Men gitt at du har et begrenset antall veldefinerte scenarier, med tilhørende sannsynligheter for at de skal realiseres, er det mulig å organisere dem i form av en sannsynlighetsfordeling av typen Gausskurve. En metode som er så vanlig at vi kaller gaussen for en normalfordeling. Det meste sannsynlige scenariet – kanskje et som er skapt av Norges Banks finurlige modeller – utgjør selve midtpunktet på kurven. Andre scenarier danner symmetriske haler hvor de minst sannsynlige utfall ligger ytterst i halene. Krakk-scenarier ytterst til venstre, bonanza på ytre høyre fløy.

Med denne tilnærmingen får du en langt mer fornuftig tilnærming til fremtidige utviklingstrekk enn ved å bare stirre deg blind på en prognose. For det første blir du ikke spesielt overrasket over at noe uventet skjer. Jeg gjorde denne tilnærmingen i 2019, hvorpå det var innafor to standardavvik av mitt historiske tallmateriale at oljeprisen en eller annen gang i fremtiden kunne gå i null. Derfor var det intet sjokk for meg å se negative oljepriser sommeren 2020, etter at koronapandemien slo inn. Slikt bare skjer. En periode med negative oljepriser var ikke verdens undergang, eller en "svart svane" som mange omtalte den som. Det var kun et utfall litt langt ut på venstresiden i oljeprisens normalfordeling.

Shit happens.

En annen fin ting er at du slutter å sutre hver gang den beste gjetningen din på et nøkkeltall, eller en børskurs, slår feil. Det kan godt være at din gjetning var den mest sofistikerte og sannsynlige prognosen. Du hadde bare uflaks.

Spesielt viktig er denne betraktningsmåten for investorer. Sett at du spiller Blackjack (eller 21). Hvis du går videre på 17, og trekker et nytt kort, bør du normalt tape, fordi det er overveiende sannsynlig at du trekker et kort med tallverdi over fire. Hvis du da mot formodning trekker en treer, og får en nærmest uovervinnelig hånd, vil du som rutinert kortspiller forstå at dette ikke var et klokt valg, men at du hadde griseflaks. En innbilsk investor, som har flaks i aksjemarkedet ved å tjene penger på en elendig investering, vil imidlertid fortro han er genial, og gå tungt inn på en lignende satsing med potensielt ruinerende resultater – rett og slett fordi han ikke så forskjell på flaks og dyktighet.

Kredittfolk har også mye å lære av poker. Vi som kommer fra Magnus Carlsens hjemland tenker nok først og fremst på sjakk som vårt læringsverktøy, men her er det for lite psykologi og for mye matte. Nei, bridge eller poker har langt mer likhetstrekk fra det virkelige, litt rotete, liv vi alle lever når vi tar våre beslutninger.

For å sette deg ved et pokerbord må du ha egenkapital i form av sjetonger. Du må følge spillets regler som om de var fastsatt av Finanstilsynet, og du må betale for hver hånd (en ante) så lenge du sitter der. Du kan da ikke bare spille på de absolutt beste kort. Du må ta noen sjanser underveis, fordi det er så dyrt å sitte ved bordet. Akkurat som i en bank: Du har egenkapital, strenge regler og det koster mye bare å holde dørene åpne med store staber som sørger for at alle regler overholdes. Du overlever ikke som bank hvis du kun tar de mest solide engasjementene.

I Texas Hold'em poker er det også to risikoer som enhver kredittoffiser kan gjenkjenne. Den første er at du bare ser dine egne kort, ikke de andres. Prøver min motpart i kontraktsforhandlinger å lure meg (bløffe), eller kan jeg satse mine sjetonger (gi ham lån) i håp om gevinst? Dessverre er det også sånn at folk kan forandre karakter. De fleste som begår underslag har som oftest havnet i en økonomisk knipe lenge etter at de fikk lån av banken din.

Den andre risikoen bringer oss tilbake til prognosearbeidet: Ingen vet hvor haren hopper, eller hva slags kort som skjebnen legger ut på bordet. Kort som kan endre sannsynligheten for mislighold av et lån radikalt.

Da oljeprisen gikk i null var det et sjokk for alle i oljebransjen (og dets kreditorer), som aldri hadde tenkt på denne eventualiteten. Da rentene steg kraftig i fjor, mistet mange ESG-satsinger mye av sin nåverdi, da deres forventede inntektsstrømmer lå så langt ut i fremtiden at de ble rammet av kraftige neddiskontering.

En ny bankkrise truer nå USA. Regionale banker, som er livsviktige for mange småbedrifter, sliter nå tungt. De mister tillit, tappes for innskudd, og har for lite egenkapital.

Bakgrunnen til at bankene har havnet i dette uføre, er at daværende president Trump i 2018 fikk gjennomført en kraftig deregulering av alt annet enn de største bankene. En gledelig positiv overraskelse. Litt som å få en treer når du går videre på 17 i Blackjack. Deretter satset bankene tungt på å få like mye flaks i fremtiden. Mange av de frigjorte banker levde i symbiotiske forhold med investorer, som i sin tur sto for mye av den knoppsskytingen som preget amerikanske næringsliv i koronatida. Hemningsløs vekst i utlån var det, blant annet i Silicon Valley Bank (SVB).

Regionbanker er også mer avhengige av sitt nærmiljø enn de store landsdekkende finansinstitusjoner. Det er lett å kritisere disposisjonene til SVB, men hele Bay Area, rundt storbyen San Francisco, fikk en smell under nedkjølingen av teknologisektoren i fjor. Befolkningen i San Francisco har falt det siste året, med en tilhørende nedgang i boligprisene på om lag 10 prosent siden i fjor sommer. Kontormarkedet i området har høye vakanserater. Mye av vestkysten av USA preges i disse dager av nedgangstider.

Uhell kommer sjeldent alene, noe de fleste profesjonelle pokerspillere har lært seg å leve med. En god pokerspiller regner med å ha mye uflaks av og til. Det bør også du gjøre!

Også våre politikere har mye å lære av poker. På forventningsbasis var det kanskje fornuftig å investere tungt i norske batterifabrikker i fjor sommer. Imidlertid har skjebnen spilt et kort fra USA (Inflation Reduction Act), og fra Kina (et betydelig prisfall på bilbatterier), som har endret sannsynligheten for at våre satsinger noensinne blir lønnsomme. Så får vi bare håpe at politikerne er gode nok pokerspillere til å forstå når det blir fornuftig å kaste kortene. I pokerturneringer på høyt nivå kastes fire av fem hender underveis, nettopp fordi at de proffe skjønner at oddsen endres kontinuerlig. Ingen kritikk av det å satse på batterifabrikker i fjor, men det er helt uansvarlig å ikke ta de nye kort innover seg – slik pokerspillere tvinges til.

2023 blir et krevende år for de fleste kredittfolk. Lav kredittvekst tvinger bankene til å ta ubehagelig mye risiko om de skal kunne rettferdiggjøre å drifte som normalt (beholde sin plass ved bordet). Kredittfolk må ha et våkent øye for at oddsen for konkurs hos en kunde kan endre seg over natta (nye kort legges ut av skjebnen), i en situasjon hvor du ikke kan vite hva slags kort lånekundene har på hånda, eller hvordan de kommer til å reagere på de nye begivenheter.

Det vanskeligste blir å overtale folk til å stoppe et fallert byggeprosjekt, fremfor å fore en dårlig hånd med stadig nye sjetonger. Mitt råd: Slå det i hjel fortest mulig, akkurat som en profesjonell pokerspiller ville ha gjort. Som regel er det første tap det minste!

Analyse: Privatmarkedet

Q1 - 202@1 - 2023

Misligholdsutvikling første kvartal 2023: Privat

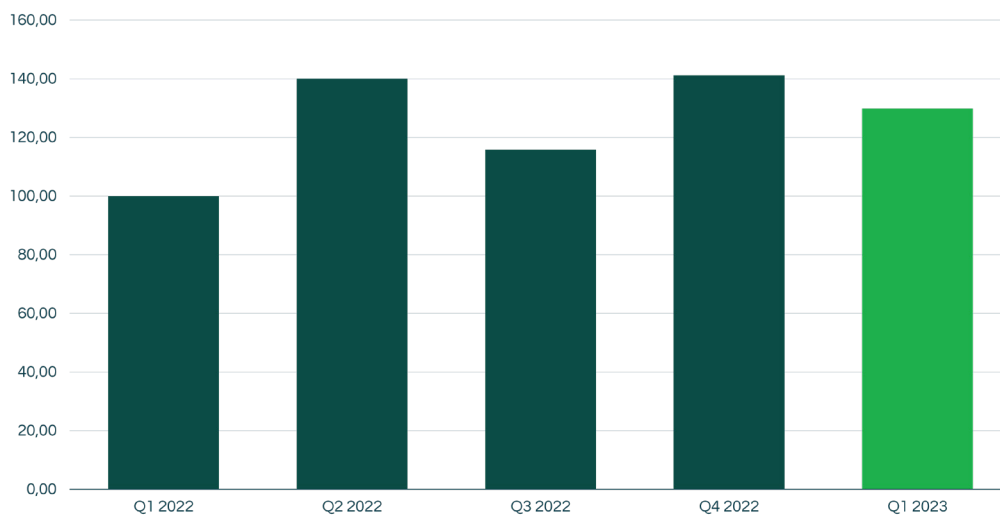
Christian Aandalen, daglig leder Fair Group AS

Misligholdet blant forbrukere fortsetter å stige, og på et år er det opp med nesten 30%. Det er åpenbart at kostnadsbølgen som skyller innover landet har truffet norske husholdninger. Med en rentebane som stadig oppdateres til det verre, kan det se ut som nordmenn i økende grad kommer til å få problemer i tiden fremover.

Den giftige miksen av kostnadsøkninger for husholdningene består av følgende:

- Høye energipriser
- Dyrt drivstoff
- Økte kommunale kostnader
- Høy inflasjon

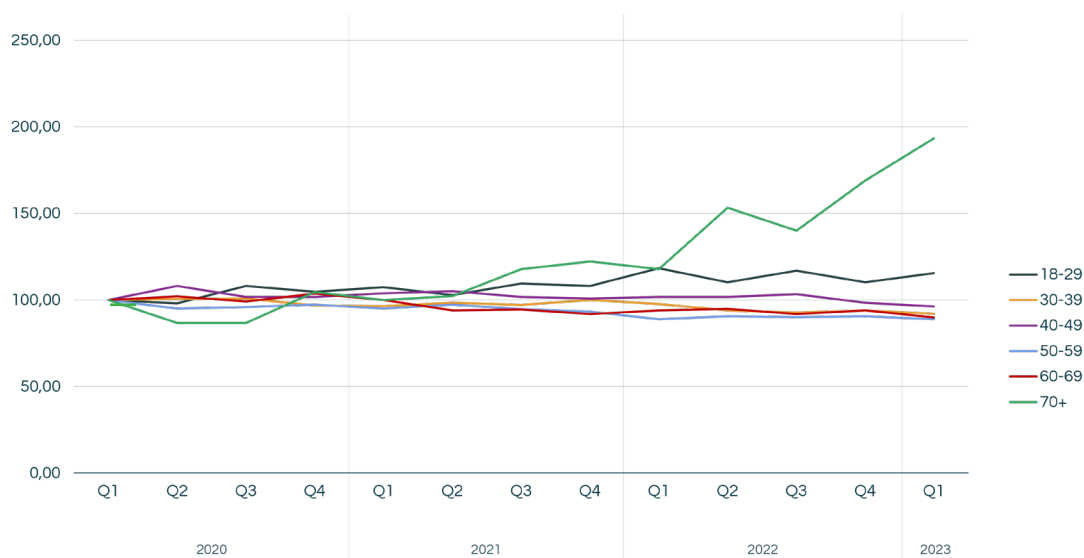
— Antall mottatte oppdrag (indekserte tall)

Demografi

Misligholdet øker mest i alderssegmentene 18-29 og over 70. Bare det siste kvartalet har andelen unge økt med 4,9%, mens det samme tallet for de over 70 er svimlende 14,5%. Dette er oppsiktsvekkende tall. Unge debitorer har fremtiden foran seg, og vil sannsynligvis absorbere betalingsproblemene ved at kjøpekraften over tid øker. Debitorer over 70 år vil mest sannsynlig fortsette å svekke kjøpekraften, og det vil gjøre det vanskeligere å få disse pengene tilbake.

Kvartalsvis utvikling inkasso aldersfordelt index

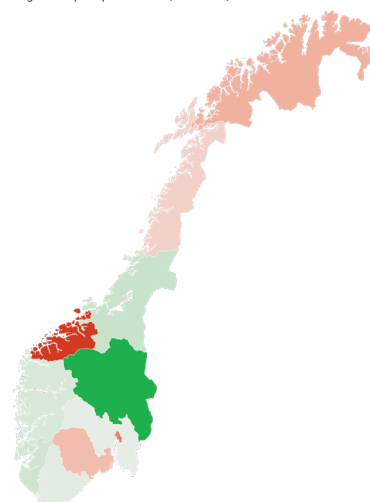

Geografi

Den største økningen i mislighold finner vi i Møre og Romsdal, med en økning på hele 34%. Oslo følger like etter med 21% økning. Troms og Finnmark og Vestfold og Telemark har en økning på rett over 10%. I motsatt ende finner vi i Innlandet, med en nedgang på 23% siden fjerde kvartal i 2022. Også Trøndelag, Rogaland, Viken og Agder har en nedgang.

Misligholdsutvikling privat

Endring i mislighold for privatpersoner fra Q4 2022 til Q1 2023

Grafikk: Fair Group • Kilde: Fair Group • Laget med Datawrapper

Overraskende stabil utvikling

Til tross for at vi ser en økning i mer eller mindre samtlige negative økonomiske parametre, holder antallet betalingsanmerkninger seg på et stabilt nivå – både for bedrifter og privatpersoner.

Vi så en svak økning i antall foretak med betalingsanmerkninger i første kvartal. Ved utgangen av 2022 stod 49.273 selskaper oppført med anmerkninger. Tallene for Q1 viser at 50.125 har anmerkninger. Det tilsvarer en økning på 1,7%.

Det er likevel verdt å merke seg at det er nærmere 7000 flere aktive AS og ASA i dag enn det var i Q4 i fjor, og når man ser på andelen selskaper med anmerkninger har denne holdt seg stabilt på 13,1% de siste tre månedene.

– Kurven for antall selskaper med betalingsanmerkninger gikk noe ned under pandemien, og så har vi sett en liten men jevn stigning siden andre kvartal i 2022. “Nyheten” her er likevel at utviklingen holder seg overraskende stabil, sett i lys av de økonomiske utfordringene norske selskaper har måttet håndtere den seneste tiden, sier Per Fjærestad i Creditsafe.

– Økning i inkassosaker, men ikke betalingsanmerkninger

På privatsiden viser statistikkene at det kun er marginale endringer i antall personer med betalingsanmerkninger og antall anmerkninger pr. person fra kvartal til kvartal.

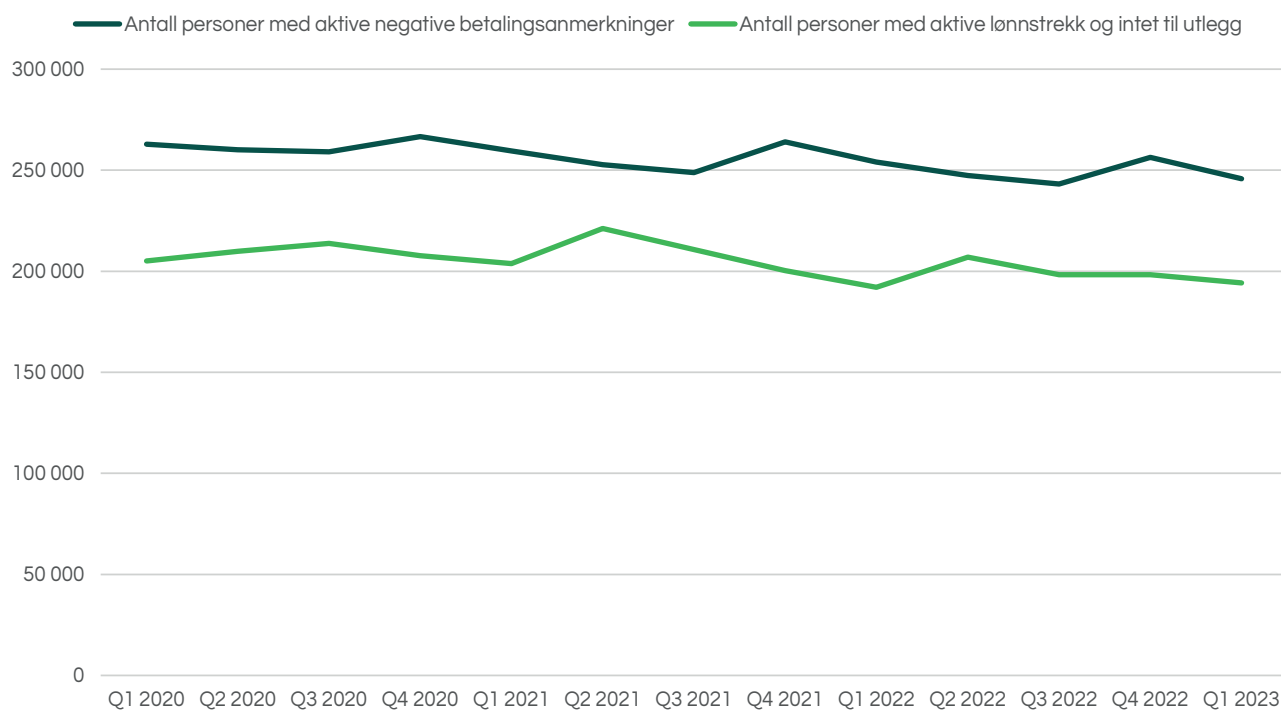
I fjerde kvartal i 2022 stod 256.388 nordmenn oppført med betalingsanmerkninger, med i snitt 5,92 anmerkninger på hver av disse. I første kvartal i år hadde 245.781 personer betalingsanmerkninger (-4,1%), med et snitt på 6,07 anmerkninger pr. person (+2,5%).

– Det interessante er at vi ser en økning i antall inkassosaker, økt bruk av kredittkort og en økning i usikret gjeld. Vi handler med andre ord mer med midler vi ikke har, og får større problemer med å betale for oss, men av en eller annen grunn resulterer ikke dette i flere betalingsanmerkninger, kommenterer Fjærestad.

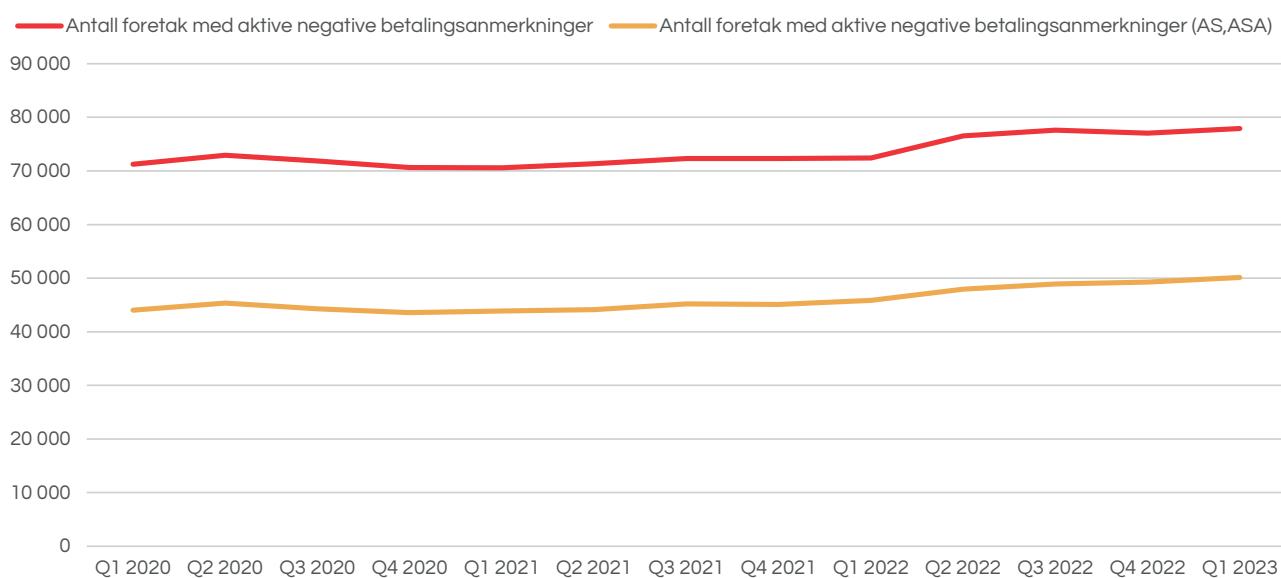
– Hva som er årsaken til det vet jeg ikke. Det må enten bety at inkassokrav ikke blir fulgt opp rettslig, eller at de blir løst før de blir til betalingsanmerkninger, tilføyer han.

Betalingsanmerkninger privatpersoner

Betalingsanmerkninger foretak

Analyse: Bedriftsmarkedet

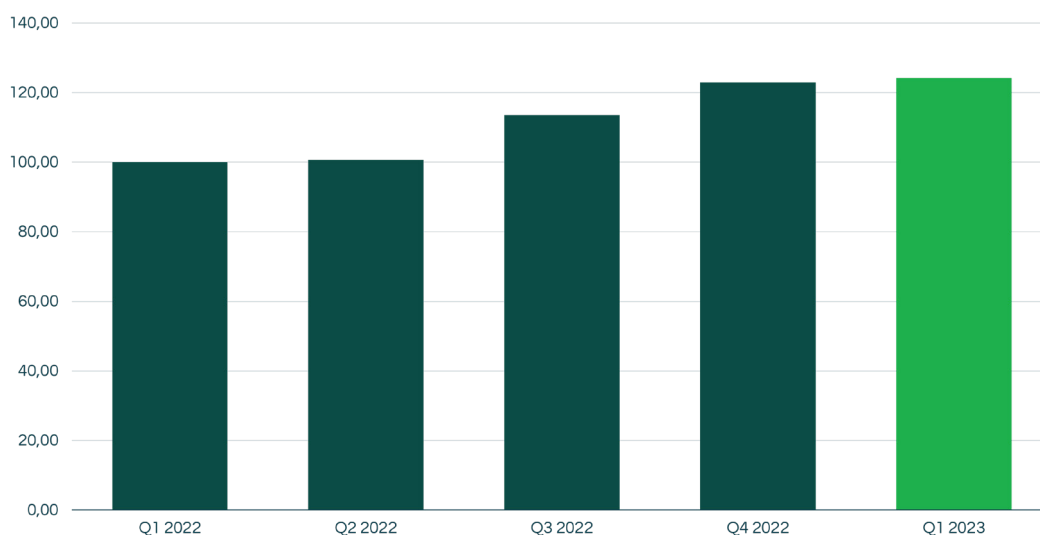

Q1 - 2023

Misligholdsutvikling første kvartal 2023: Bedrift

Misligholdet blant norske bedrifter fortsetter å vokse, og har det siste året økt med nesten 20%. Det siste kvartalet har økningen imidlertid flatet noe ut, og fra fjerde kvartal 2022 til første kvartal 2023 var økningen på 1,27%. Størst økning i misligholdet finner vi, lite overraskende, innen bygg og anlegg. Også innen detaljhandel og servicenæringen er misligholdet økende.

— Antall mottatte oppdrag (indekserte tall)

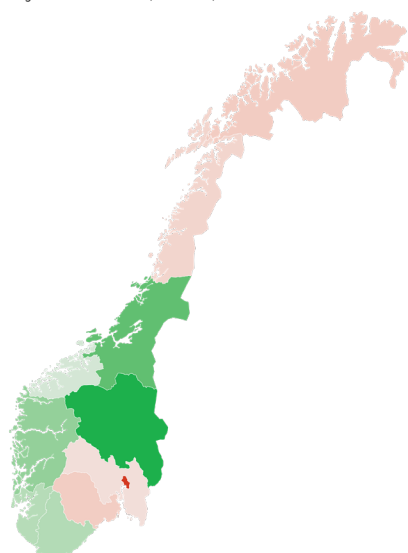

— Geografi

Den største økningen i mislighold finner vi i Oslo, med en økning på nesten 58% det siste kvartalet. Også Troms og Finnmark og Vestfold og Telemark har en økning på over 10%, mens Viken og Møre og Romsdal har en moderat økning. I motsatt ende finner vi Innlandet og Trøndelag med en nedgang på over 10%. Agder og Vestland har også en nedgang.

Misligholdsutvikling bedrift

Endring i mislighold for bedrifter fra Q4 2022 til Q1 2023

Grafikk: Fair Group • Kilde: Fair Group • Laget med Datawrapper

Konkurslokomotivet bygg og anlegg fikk opp dampen i første kvartal

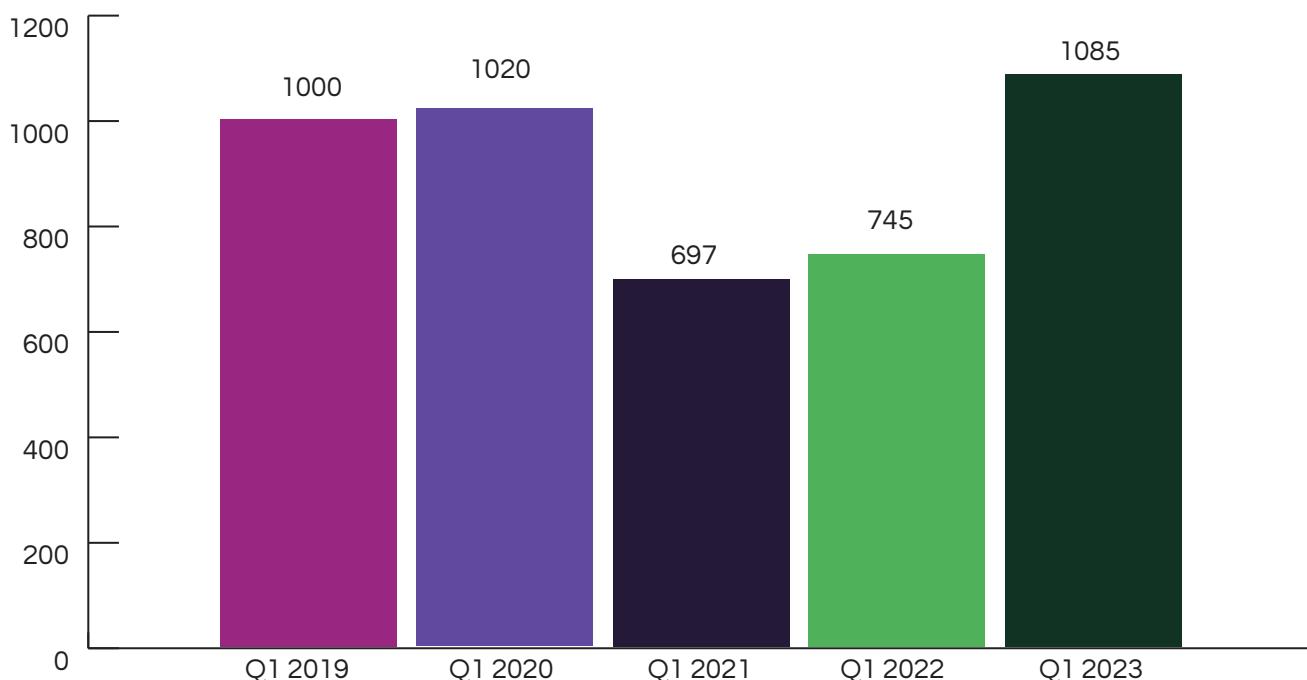
De tre foregående årene har bygg- og anleggsbransjen hatt en stabil utvikling i antall konkurser. I årets første kvartal ble dette mønsteret brutt, og konkursene skjøt i været.

Med 404 konkurser i mars ender vi opp på totalt 1085 konkurser i årets første kvartal. Det tilsvarer en økning på 46% fra samme kvartal i fjor (745 konkurser), og er også høyere enn tallene vi så rekordårene 2019 og 2020 – med henholdsvis 1000 og 1020 konkurser i årets tre første måneder.

Fortsetter utviklingen i samme retning ser 2023 med andre ord ut til å bli et rekordår på konkursfronten, etter tre år med unormalt lave konkurstall som følge av koronapandemien.

– Konkurstallene vi ser fra måned til måned gir oss en god indikasjon på aktuelle trender, men det er først når vi kan oppsummere kvartalet i sin helhet at vi får et tydelig bilde på konkursutviklingen. Og nå peker alle piler rett oppover, konstaterer Per Fjærestad, Country Manager i Creditsafe Norway.

— Antall konkurser

— Tøft kvartal for detaljhandel og servering

I starten av året var det særlig to bransjer som skilte seg negativt ut i statistikkene. I januar økte antallet med 144% innen detaljhandelen, og massive 346% innen serveringsvirksomhet.

Ser man på kvartalet i sin helhet, vises et betydelig mer moderert bilde. Med 140 konkurser innen serveringsbransjen og 129 innen detaljhandel er det likevel en vekst på henholdsvis 23% og 29%, sammenlignet med fjoråret.

– Norsk næringsliv trengte et løft i forbruket, men i stedet fikk de det motsatte. Det har gått særlig hardt utover bransjer som servering og detaljhandel, forklarer Fjærestad.

Han påpeker det ikke var uventet at det ville komme en reaksjon på de lave konkurstallene i koronautsatte bransjer, men at denne reaksjonen har blitt ytterligere forsterket av energikrisen, krigen i Ukraina og nå sist en potensiell bankkrise.

— Kraftig økning innen bygg og anlegg

Det er derimot ikke kun serveringsbransjen og detaljhandelen som påvirkes av at vi lever i usikre tider.

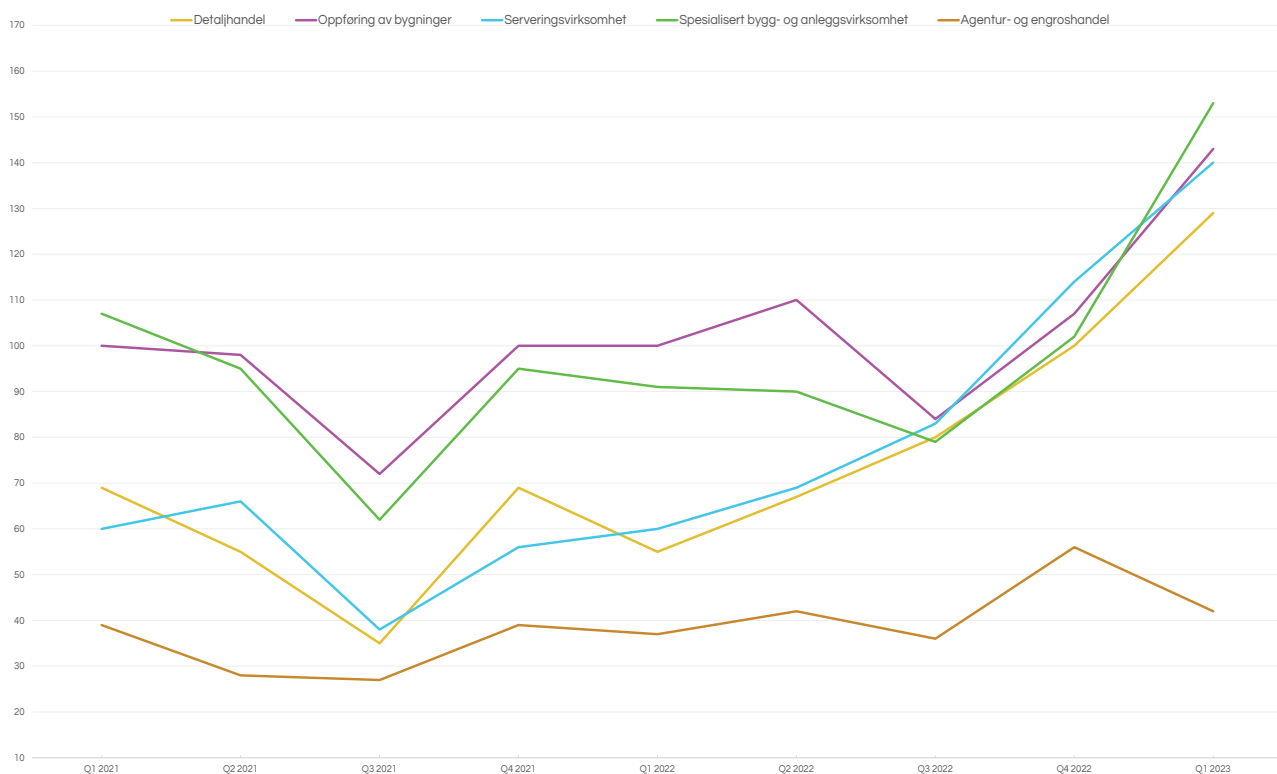
– Tallene for kvartalet viser at det ikke bare er vekst i de bransjene som lå på et unormalt lavt konkursernivå under pandemien. Nå har konkurserlokomotivet bygg og anlegg også fått opp dampen.

Mens konkurserutviklingen har svingt kraftig i enkelte bransjer de siste årene, har bygg og anlegg hatt en relativt flat utviklingskurve. I Q1 så vi en tydelig endring i dette mønsteret, med en merkbar økning i antall konkurser.

Totalt gikk 143 aktører innen bransjekoden Oppføring av bygninger konkurs i januar, februar og mars – en økning på 34% fra første kvartal i 2022. Det ble også kroken på døra for 153 selskaper innen Spesialisert bygg- og anleggsvirksomhet, en økning på hele 50%.

– Denne utviklingen kan nok ses i sammenheng med at det nærmest er full stopp i omsetningen av boliger og utviklingen av nye boligprosjekter, mener Fjærestad.

— Bransjer 2021 - 2023

— Flere store konkurser

Bygg og anlegg sto også for flere av kvartalets største konkurser, deriblant MWC Gruppen AS (168 millioner i omsetning i 2021), Altiprosjekt AS (147 millioner) og AG Installasjon AS (108 millioner).

Den største konkursen var likevel mobildistributøren Telefast AS fra Sandefjord, som måtte takke for seg til tross for driftsinntekter på 491 millioner kroner i 2021, og hele 2,2 milliarder i 2020.

Mest profilert var nok likevel flyselskapet Flyr AS, som begjærte seg konkurs den 1. februar i år.

— Konkursnedgang i Troms og Finnmark

10 av 11 fylker så en økning i antall konkurser i første kvartal. Unntaket er Troms og Finnmark, med sine 27 konkurser. Det er en nedgang på 23% fra fjorårets 35. Størst økning finner vi i Oslo, med en økning på 76%, etterfulgt av Trøndelag (61%), Viken (58%), Nordland (58%) og Vestland (53%).

— Konkurstall for samtlige fylker

Fylke:	Q1 2023	Q1 2022	2023	2022	Diff 2023/2022 %
Agder	49	40	49	40	23%
Innlandet	54	49	54	49	10%
Møre og Romsdal	50	36	50	36	39%
Nordland	49	31	49	31	58%
Oslo	202	115	202	115	76%
Rogaland	102	70	102	70	46%
Troms og Finnmark	27	35	27	35	-23%
Trøndelag	87	54	87	54	61%
Vestfold og Telemark	77	68	77	68	13%
Vestland	113	74	113	74	53%
Viken	274	173	274	173	58%
TOTALT	1084	745	1084	745	46%

— Utrolig usikre og ustabile tider

Per Fjærestad tror utviklingen vi ser nå vil fortsette også inn i neste kvartal.

– Vi gikk ut av pandemien og rett inn i en ny krise. Og etter det har utfordringene stått i kø. Det er vanskelig å lage gode prognoser når det hele tiden skjer såpass store ting helt uventet. Vi lever i utrolig usikre og ustabile tider, og disse tallene tyder på at mange ikke er godt nok rustet til å håndtere det etter den lange og tøffe koronatiden, avslutter han.

David Walters, Chief Data Officer i Creditsafe Group.

Selskaper i hele Europa må takle de samme økonomiske utfordringene

Konkursene skyter i været, energikrisen fortsetter og privatpersoner har mindre kjøpekraft. De økonomiske hindrene norske selskaper må overkomme gjenspeiles over hele kontinentet.

Inngangen til 2023 har vært alt annet enn enkel for norsk økonomi. Forbrukere må forholde seg til høyere renter og matvarepris, og dermed også mindre kjøpekraft. Dette påvirker igjen bedriftene, som er avhengige av et økt forbruk etter økonomisk stillstand under koronapandemien.

Resultatet er en økonomisk påkjenning som raskt blir for stor, og i årets første kvartal begynner vi virkelig å se konsekvensene av dette – både her i Norge og i resten av Europa.

– Vi ser nå en helt klar økning i konkurser på tvers av landegrensene, og i de fleste land er vi tilbake på de samme nivåene som før pandemien.

I koronaperioden var konkursnivået unormalt lav, og noe av økningen som kommer nå skyldes nok den betydelige støtten selskapene fikk fra sine lands respektive regjeringer under pandemien. Det er naturlig å tro at mange av selskapene som nå går under var på randen av konkurs allerede før koronaen slo inn over oss, mener David Walters, Chief Data Officer i Creditsafe Group.

Creditsafe leverer foretaks- og kredittinformasjon fra over 160 land verden over, og som konsernets leder for håndtering av informasjon og data, følger Walters den internasjonale utviklingen med falkeblikk.

– Verden er i ferd med å justere seg tilbake til det normale, hva enn “normalt” vil være i tiden som kommer. Det blir interessant å se på den makroøkonomiske effekten av pandemien, og krisene som har etterfulgt den, i tiden som kommer, mener han.

Han påpeker at konkursøkningene vi nå ser over hele kontinentet på ingen måte er overraskende, og forventer at denne utviklingen vil fortsette gjennom hele 2023 og inn i 2024.

— Den gjennomsnittlige personen rammes hardt

Walters viser til at en rekke land har opparbeidet seg større gjeld for å kunne tilby hjelp til selskaper under pandemien, og at dette helt klart vil påvirke økonomien på både nasjonalt og internasjonalt nivå.

– Vi ser effekten av dette allerede nå, i form av høyere rente, økt inflasjon og økt arbeidsledighet. Inflasjonsratene er betydelig høyere enn de har vært de siste ti årene, men det ser heldigvis ut til at dette nå er i ferd med å stabilisere seg. Bedriftene vil dra nytte av at forbruket, ifølge prognosene, vil begynne å stige litt igjen. Det er lovende, men for en del er det allerede for sent, kommenterer han.

Den generelle trenden, ifølge Walters, er at den økonomiske situasjonen er noe dårligere enn før pandemien i alle land i Europa, og at påkjenningen er enda større for privatpersoner enn for selskaper.

– Den gjennomsnittlige personen blir rammet såpass hardt at det vil påvirke de ulike landenes økonomi, hovedsakelig på grunn av redusert kjøpekraft. Det vil også ha en betydelig påvirkning på arbeidsledighet, som forventes å stige jevnt.

— Renteheving og energikrise

Også europeiske selskaper må nå tilpasse seg en hverdag med høyere kostnader – enten det dreier seg om høyere lønninger for å matche stadig økende levkostnader for deres ansatte, eller høyere renter på lån og kreditter.

– Selv om land som Norge har en lavere renteøkning enn andre steder, og ikke ser ut til å skulle stige dramatisk, kan selv mindre rentehevinger ha en vesentlig innvirkning på selskaper med mye gjeld. Det vil helt klart kunne påvirke deres handelsmuligheter og handlingsrom, og vil være viktig å holde et øye med basert på dagens prognoser, sier Walters.

– Energikrisen er en annen faktor som virkelig påvirker bedrifter i hele Europa for øyeblikket, drevet av krigen i Ukraina. Dette er kanskje den største risikofaktoren vi har nå. Eksempelvis ser vi at selskaper i Irland rapporterer en økning på 57% i strømutgifter, forteller Walters.

– Strømprisene vil ha betydelig påvirkning på alle selskaper, men vil naturlig nok treffe enkelte bransjer hardere enn andre. Det er en betydelig forskjell på å trenge energi i produksjonen kontra å kunne holde lysene på, og krisen vil derfor særlig de som bruker store mengder strøm.

— Må ha oversikt over makroøkonomiske faktorer

Walters understreker at kravet til innsikt i egen sektor har økt for selskaper over hele kloden. Evnen til å forutse hvilke problemer man vil støte på i fremtiden, vil være avgjørende for både suksess og overlevelse – særlig i tider med så stor usikkerhet som nå.

– Du må ha kontroll over hele verdi- og forsyningskjeden din, slik at du kan ta gode og informerte beslutninger for å sikre lønnsomhet. Det kan være ting som prisen på råvarer, prisutviklingen i ulike land og inflasjonen i forskjellige markeder. Det er viktig å ha en realistisk oversikt over hva du kan forvente deg, og hvor disse makroøkonomiske faktorene vil ramme, utdyper han.

– All denne informasjonen, og alle disse faktorene, vil trolig også endre hvordan vi forholder oss til og vurderer risiko. Eksempelvis kan man ikke binde seg til fastsatte avtaler med leverandører om råvarer du ikke vet om du vil ha tilgang til, eller behov for.

— Handler om å tilpasse seg raskere

God oversikt er også nøkkelen i din tilnærming til kreditt. Det finnes ingen fasit på hvem du skal gi kreditt til og ikke, men uavhengig av hvilken linje du følger er nøyaktig informasjon og gode data dine viktigste verktøy for å optimalisere lønnsomhet og unngå tap.

– Det handler ikke nødvendigvis om å gjøre noe annerledes enn tidligere, men heller om å evne å tilpasse seg raskere. Det beste rådet jeg kan gi er å følge nøyer og oftere med på alt som kan påvirke din bedrifts økonomi. Overvåk kunders situasjon, leverandørers situasjon og deres egen situasjon, bedyrer Walters.

– Alt kan endre seg drastisk i løpet av kort tid. Derfor er du helt avhengig av å følge med på forsyningskjeden din, og den politiske situasjonen i land du gjør forretninger i, for å evne å reagere raskt nok på utviklingen.

Landskapet rundt oss er svært ustabil, og alt skjer mye raskere enn tidligere, avslutter han.

Fair Group AS

Postboks 45 Thorshov
0412 Oslo

www.fair.no

Besøksadresse

Lørenveien 73A
0585 Oslo

Postadresse

Postboks 3292
7439 Trondheim

Creditsafe Norway AS

Postboks 9108 Grønland
0133 Oslo

www.creditsafe.no

Besøksadresse

Storgata 7
0155 Oslo

Telefon 800 24 722